

Haest & De Graaff aan de vergadertafel bij Jeugdzorg Foto Moon Jansen

Haest & De Graaff zijn gezinsvoogd bij Jeugdzorg

de gezinsvoogd persoonlijk vervolgen.

Vanaf onze plek horen we hoe gezinsvoogd José een lange lijst nabelt op zoek naar een meisje van vijftien dat sinds juni spoorloos is – ten prooi gevallen aan een loverboy. De gezinsvoogd een kamer verderop is gespecialiseerd in seksueel misbruik. Zij verlegt de grenzen van haar incasseringsvermogen elke dag: een drie maanden oude baby wordt door ouders misbruikt. Tegenover ons legt een collega de hoorn met een twijfelachtige lach neer: „Er komt binnenkort weer werk aan.” Moeder met een verstandelijke beperking, van wie al vier kinderen uit huis geplaatst zijn, is weer zwanger.

Met een map papieren onder de arm gaan we op huisbezoek bij een jonge Antilliaanse moeder. In een armetierige wijk in de kop van Noord-Holland stappen we samen met gezinsvoogd Tirso de auto uit. Twee jaar geleden zwierf deze moeder over straat, drie kinderen aan de hand en twee in de buik. De drie vaders waren stuk voor stuk buiten beeld. De sleutelbos bengelt vriendelijk in het slot van de voordeur. Het goedkope huurhuisje is gezellig gemaakt, sinds kort heeft de vloer weer een bedekking. Hangend over de trapleuning begroeten drie kleine kleuterjes ons enthousiast. Elke dag komt er wel iemand langs: reclassering, schuldhulpverlening, Leger des Heils en jeugdzorg zijn kind aan huis. In de kleine huiskamer zitten we dicht tegenover moeder op de bank met onze jassen vol koude buitenlucht op schoot, binnengedrongen in haar intimiteit.

Uit onze tas halen we het werkformulier met gesystematiseerde werkdoelen a t/m e, zorgpunten, ontwikkelingsbedreigingen en gewenste ontwikkelingsuitkomsten. In onze agenda staat haar agenda. We vragen of het inmiddels lukt de kinderen op tijd naar school te brengen en herinneren haar aan de afspraak aanstaande donderdag met reclassering.

Boven ons hoofd klinkt vrolijk gestommel. Wij kletsen gezellig verder, op zoek naar ontwikkelingsbedreigingen. Er blikt boven nog een grote schat verstopt te zitten. Op ons verzoek haalt ze hem tevoorschijn. In de kamer staat een verlegen, jonge man te schutten. Hij kwam als kerstcadeau uit Curaçao en is voorlopig een blijvertje. „Hij helpt me heel goed met de kinderen.” Met gemengde gevoelens verlaten we het opgewekte huishouden. Zal deze man de stabiliteit ontvrieten en een nieuwe zwangerschap aankondigen? Als de liefde de deur dichtslaat, krijgen de kinderen hem in het gezicht.

Iedereen huilt hier weleens

Gezinsvoogden nemen onfortuinlijke kinderen onder hun hoede. Steeds vaker vragen de ouders zelf om hulp voor hun ontsprende kinderen. „Oh, dat is dat meisje met de verslaafde moeder.”

Greetje de Graaff
Mickelle Haest

Achter een glazen deur zit een man met zijn benen wijdbeens onder tafel, zijn grote schoenen staan schrap. Hij buigt ver over de tafel, deze vader komt verhaal halen. In de kantoorruimte aan de rand van Alkmaar bevindt zich de afdeling Jeugdbescherming van Bureau Jeugdzorg. Zeven gezinsvoogden en één gedragswetenschapper schuiven aan voor een ochtendlijke teamvergadering. Zij dragen zorg voor de onfortuinlijke kinderen uit de regio die op rechterlijk bevel onder toezicht zijn gesteld of van wie de ouders uit de ouderlijke macht zijn ontheven. Bij jeugdbescherming Alkmaar werken achttien gezinsvoogden, de ‘caseload’ per gezinsvoogd is gemiddeld zeventien kinderen.

In het ti-verlichte vergaderlokaalje worden kartonnen koffiebekers tot de rand gevuld. Op de agenda staan de casussen die overleg nodig hebben. Gevat in een stapel A4-tjes liggen de kinderen tussen ons in op de ovale vergadertafel. Gezinsvoogd José vertelt dat de tienvader bij zijn vriendin gaat wonen en

dat oma actief mee wil zorgen. Een golf van blijde verwachting rolt over tafel.

Als de tweede casus wordt voorgelegd, klinkt naast ons droogjes: „Oh, dat is dat meisje met de verslaafde moeder. Die woont nu bij vader, maar die is toch zwakbegaafd?” Gezinsvoogd Tirso vraagt onze instemming in een volgende zaak. Hij wil de ondertoezichtstelling (OTS) van twee kleine kinderen beëindigen. Er is geen juridische grond om de OTS te verlengen: op school gaat het goed, de alleenstaande moeder heeft het huis op orde, alcohol en mishandeling zijn samen met moeders vriend verdwenen. Het team vraagt zich af of het juist door de OTS goed gaat. Het kan zijn dat moeder sociaal wenselijk gedrag vertoont en dat – als wij het stokje achter de deur wegtrekken – de fles weer op tafel komt. Tirso’s blik dwaalt onze kant op. We vallen stil, wij durven deze levensgrote beslissing niet te nemen. Het team adviseert: „Dichttimmeren: alle mensen aan wie moeder steun heeft bij haar toekomst betrekken.” „Het blijft glad ijs”, verzucht José. „Soms komt de zaak na een tijdje weer bij ons terug.”

Casussen worden gepeperd met vlug voorbijvliegende zinnen: „Oh, pas op. Dat beleefde vriendje is een linkmiegel. Hij wordt genoemd in een moordzaak.” Op het whiteboard aan de wand staan de vier stappen die per casus door ons gezet moeten worden: inventariseren, analyseren, gewenste ontwikkelingen en uitkomsten formuleren, actiepunten ontwikkelen. Met deze begrippen moeten we een beerpunt aan ontstellend kilerheid het hoofd bieden. Volgens José huilt op deze afdeling iedereen wel eens. Dat is goed, een ijspegel kan dit werk niet doen.

Het afsluitende vergaderdilemma gaat over een Turkse moeder die in de kerstvakantie door haar man in elkaar geslagen is. Met haar piepjonge kinderen zit ze in een Blijf van mijn Lijf-huis, maar nu wil ze terug naar huis. Gisteren tijdens de rechtszitting beweerde moe opens dat ze alles heeft aangedikt om pa een hak te zetten; hij ging vreemd met een Nederlandse vrouw. Waar of niet waar? Een gokje kunnen we niet wagen. Pa zit in de

bak voor een ander zaakje, de schoonfamilie zou volgens de bureu in Turkije verblijven.

„Oh, zijn moeder is toch vermoord door zijn broer.” Niemand weet of het sein op veilig staat. Dilemma’s zijn dagelijkse kost aan deze tafel. Kinderen horen bij de ouders, maar als hun veiligheid in gevaar is, moeten ze met een uithuisplaatsing onder moeders vleugels vandaan gehaald.

W e hebben net als onze collega’s tijdens de vergadering een boterham weggevoerd, lunchtijd neemt niemand. Iedereen loopt langs de telefoniste en verdwijnt met een handvol briefjes achter zijn bureau. De gezinsvoogd in kamer 8 grijpt draaiend in haar stoel de telefoon. Bolletjes slikkende moeder laat achtjarig zoontje achter bij suicidale oma. School alarmerde: oma staat op instorten. We moeten een acute uithuisplaatsing regelen. Het crisisopvanghuis deelt mee dat er geen plaats is: de begeleiders lopen na de kerstdrukke op hun tandvlees, ze kunnen er geen boventallige telg bij hebben. Wij dringen aan: deze jongen moet per direct het huis uit. De leidinggevende is in vergadering, wij moeten wachten tot ze terugbelt. Over dik twee uur gaat de school al uit. Na een toezegging moet de uithuisplaatsing nog bij de rechtbank geregeld worden. Hoeveel kwaad kan een extra nachtje thuis slapen? Onze hersenen zijn in crisisberaad.

De helft van ons team tikt zich suf, het kleinste gesprekje wordt vastgelegd in het contactjournal. Het teamhoofd hamert er op. Na Savanna is elk detail nog belangrijker dan voorheen. Savanna werd in 2004 dood gevonden in de koferbak van haar moeders auto. De constante verantwoordelijkheid dreunt in alle hoofden, het Openbaar Ministerie kan

Na Savanna is elk detail nog belangrijker dan voorheen

de helft van ons team tikt zich suf, het kleinste gesprekje wordt vastgelegd in het contactjournal. Het teamhoofd hamert er op. Na Savanna is elk detail nog belangrijker dan voorheen. Savanna werd in 2004 dood gevonden in de koferbak van haar moeders auto. De constante verantwoordelijkheid dreunt in alle hoofden, het Openbaar Ministerie kan